

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Redactie en beheer : Mr René Victor, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

De betwisting omtrent de Interpretatie van art. 315 B. W.

Laten wij veronderstellen dat over dit be-
rucht artikel niets geschreven werd. Lezen wij
den tekst van artikel 315 op een «tabula rasa» :
«De wettigheid van het kind dat driehonderd
dagen na de ontbinding van het huwelijk ge-
boren is, kan betwist worden.» («La légitimité
de l'enfant né trois cents jours après la disso-
lution du mariage, pourra être contestée.»)

Wat beteekent het : «...driehonderd dagen
na de ontbinding van het huwelijk...»? Zouden
wij bijvoorbeeld zeggen, dat een kind geboren
tien jaar nadat het huwelijk van zijn moeder
ontbonden werd, geboren is «driehonderd da-
gen» daarna? Het is al te klaar dat deze tekst
slaat op *den driehonderdsten dag*.

Klaarder wordt het nog, als met artikel 315
in zijn verband plaatst. Artikel 312 geeft het
algemeen, streng principe aan dat de zwanger-
schap honderdtachtig tot driehonderd dagen
kan duren. Artikel 314 houdt geen beperking in
van dit wettelijk vermoeden. Hier wordt niet
gezegd dat een kind leefbaar kan geboren wor-
den vóór den honderdtachtigsten dag na de
ontvangenis, maar wél dat het kind vóór den
honderdtachtigsten dag van het huwelijk ge-
boren, niettegenstaande het vóór — dus buiten
— het huwelijk werd verwekt, wettig kan zijn.
Er is inderdaad veel kans dat de echtgenoot de
vader is; daarom mag hij het kind niet in alle
gevallen ontkennen. Er is hier een soort stil-
zwijgende wettiging in het spel (1). Het is over-
duidelijk dat een gelijkaardige redeneering niet
werd gemaakt door den wetgever voor het op-
stellen van artikel 315! Even duidelijk heeft de

wetgever hier artikel 312, dat den wettelijken
duur der zwangerschap aangeeft, niet willen
afschaffen. Wat dan? Zooals in artikel 314 ter-
loops werd bepaald dat voor de vroeggeboorte
de honderdtachtigste dag niet moest mede-
gerekend worden, zoo stelde zich nu in den geest
van den wetgever het vraagstuk van het kind
dat geboren wordt juist *den driehonderdsten
dag* : «de wettigheid van het kind dat drie-
honderd dagen na de ontbinding van het huwe-
lijk geboren is, kan betwist worden». Wanneer
men dan weet dat het de bekommernis van
den wetgever was, om het aantal gedingen te
beperken, die over late geboorten werden in-
gesteld en waarover soms verwonderende von-
nissen uitgesproken waren; dan kan men zich
die opstellers inbeelden, bezig zich af te vragen,
welke de staat ging zijn van de kinderen die
juist op den driehonderdsten dag na de ont-
binding van het huwelijk ter wereld kwamen;
of ze voor wettig of voor onwettig moesten ge-
houden worden, en dan de uitkomst vinden :
laten wij die beslechting aan de rechtbank maar
over, driehonderd dagen zijn toch geen twaalf
of zeventien maand (2). Voor het kind geboren
den driehonderdsten dag na de ontbinding van
het huwelijk, bestaat er geen wettelijk vermoeden,
noch van wettigheid, noch van onwettig-
heid : «la légitimité pourra être contestée» :
men zal erover mogen twisten (3). Met dien
verstande toch, dat het voor wettig zal aan-
zien worden totdat er een betwisting komt, be-
twisting waarbij de aanlegger den bewijslast
zal te dragen hebben.

Voor het kind dat later wordt geboren, kan met recht het bewijs van de afwezigheid van den echtgenoot, waarover in artikel 312 sprake, als geleverd beschouwd worden.

Wanneer men echter de rechtsleer nagaat, stelt men vast dat zij eensgezind artikel 315 anders verstaat.

Te beginnen bij de oudste rechtsgeleerden na het Burgerlijk Wetboek, stond het algemeen vast, dat een kind, méér dan driehonderd dagen na de ontbinding van het huwelijk van de moeder geboren, wettig bleef totdat de staat van dit kind betwist was. De groote twistvraag is echter lang geweest, of de betwister zou moeten bewijs leveren van de onwettigheid. Zachariä (4) en Jouanneau en Solon (5) waren de voornaamsten die deze meening verdedigden. Maleville (6) en Proudhon (7), gevolgd door alle rechtschrijvers vanaf ongeveer 1850, hielden het kind wel niet voor onwettig uit volle recht, maar beweerden dat het louter instellen van de aktie tot betwisting, het kind voor onwettig moest doen houden. De rechter mocht volgens hen geen omstandigheden aanvaarden ten voordeele van het kind, en was gebonden door het bloote feit dat er méér dan driehonderd dagen verlopen waren tusschen de ontbinding van het huwelijk en de geboorte.

In de meest recente werken over burgerlijk recht wordt deze leer van de wettigheid, totdat er een betwisting komt, meer en meer bestreden en voor ongerijmd gehouden, alhoewel ze toch op de wet steunt, volgens hen. Ook zij lezen « méér dan driehonderd dagen » in artikel 315.

Colin en Capitant noemen het betreurenswaardig dat de wet zulke kinderen niet « de plano » als onwettig beschouwt (8).

Planiol en Ripert : het kind zou niet mogen aanzien worden als gedurende het huwelijk verwekt. Men kan dezen regel niet verrechtvaardigen. De redenen die een onderscheiding deden maken tusschen de kinderen die uit een huwelijk geboren zijn, en de andere, zouden deze beschikking moeten verwijderd hebben. Men moet de draagwijdte van artikel 315 beperken: 1° het moet niet toegepast worden voor het tweede kind dat een vrouw zou hebben na de ontbinding van haar huwelijk; 2° het voordeel dat het kind geniet op grond van artikel 315 vervalt zoodra zijn wettigheid betwist wordt (9).

De Page : alle rechtschrijvers zijn het eens om te erkennen dat de regel van artikel 315

niet te verrechtvaardigen is, en dat alles ervoor strijdt om artikel 315 gewoonweg als niet geschreven te aanzien. De tekst van de wet zelf is onverdedigbaar. Degenen die artikel 315 niet van de baan ruimen, beperken er toch de toepassing van. Men beweegt zich hier niet meer op het domein van het recht, maar op dat van de fantasie! Schrijver persoonlijk beschouwt artikel 315 als niet geschreven, omdat het in strijd is met een grondprincipe van het recht, in artikel 312 vastgelegd, en omdat het niet nuttig is voor het kind, vermits om het even wie de toepassing van artikel 314 kan doen wegvallen (10).

Ook de Beus aanziet artikel 315 als niet geschreven zijnde. Het kind moet als onwettig opgeschreven worden in de registers van den burgerlijken stand (11).

Al deze verwijten die men aan de wet toestuur, zijn niet noodig, wanneer men in artikel 315 leest : « den driehondersten dag » in plaats van « meer dan driehonderd dagen ».

Laat ons dus de geschiedenis van dat artikel 315 aan de hand van de voorbereidende werken nagaan, vermits het de wetgever is die hier beschuldigd wordt van gebrek aan doorzicht.

Tijdens de zitting van den Staatsraad van 5 November 1801 stelde de heer Boulay voor : Boek I, titel 7, artikel 2 : « Een kind dat geboren wordt vóór den honderdtachtigsten dag van het huwelijk, wordt niet meer vermoed als zijnde een kind van dat huwelijk ». Artikel 3 : « Hetzelfde geldt voor het kind dat tweehonderdzes-en-tachtig dagen na de ontbinding van het huwelijk geboren wordt » (12).

In de volgende zittingen werden deze artikels zelfs niet ter bespreking gebracht. Staatsraad Fourroy bracht een verslag uit over de meening van de wetenschap (« de la portion la plus éclairée et la plus sage des physiciens, des naturalistes et des jurisconsultes ») wat betreft den duur van de zwangerschap (13). In zijn besluit zegt hij dat de soms aangehaalde gevallen van laattijdige geboorte, meestal te wijten zijn aan misrekeningen aangaande het tijdstip van de ontvangst of aan politieke omstandigheden, die bij voorbeeld vergden dat een bepaald persoon opvolger zij van een vorst. « Maar de voorbeelden van kinderen geboren gedurende de elfde, de twaalfde, de dertiende maand, zijn vals en verdienen geen geloof » (14).

De hooger aangehaalde artikelen 2 en 3 werden niet besproken. De tweede redactie luidde

als volgt : artikel 4 : « Over de wettigheid van het kind dat driehonderd dagen na de ontbinding van het huwelijk geboren is, zal kunnen getwist worden » (15). Deze definitieve tekst werd bij tweede en bij derde ongewijzigde lezing, zonder discussie (16) aangenomen door den Staatsraad.

Vervolgens werd het voorstel aan de Afdeeling voor Wetgeving aan het Tribunaat ter kritiek overgegeven. Aanmerkingen werden met volgende bewoordingen voorgebracht : « Uit de manier waarop dit artikel is opgesteld, zou het schijnen dat, indien de wettigheid van het kind, twaalf maanden bij voorbeeld, na de ontbinding van het huwelijk geboren, niet betwist was, dit als wettig zou moeten aanzien worden. Dit kan het inzicht van de wet niet zijn. Men heeft gemeend dat het artikel moest opgevat worden in meer duidelijke en meer positieve bewoordingen, en dat, in stede van de mogelijkheid over te laten, de wettigheid van het kind, driehonderd dagen na de ontbinding van het huwelijk geboren — welk tijdbestek er ook sindsdien moge verlopen zijn — te betwisten of niet te betwisten, een noodlottig tijdstip voor niet-ontvankelijkheid moest vastgesteld worden, met het toevoegen van één dag aan dezen termijn. De Afdeeling aanvaardt een nieuwe redactie, aldus opgevat : « De wet erkent de wettigheid niet van het kind dat driehonderd en één dag na de ontbinding van het huwelijk geboren is » (17).

Niettegenstaande deze opmerkingen bleef het toekomstig artikel 315 wat het was (18). Hieruit heeft men het besluit getrokken dat dit artikel gold voor geboorten *na den driehonderdsten dag*.

Bigot-Préameneu in zijn Memorie van Toelichting vóór het Wetgevend Lichaam, spreekt over onzen tekst enkel een paar zinnen uit : « Eindelijk kan de laattijdige geboorte aan het kind tegengeworpen worden, indien het driehonderd dagen na de ontbinding van het huwelijk geboren wordt. Het vermoeden dat er uit voortspruit zal echter maar beslissend zijn tegen hem voorzoover het niet zal verzwakt worden door andere omstandigheden » (19).

Bigot-Préameneu zegt hier niet of « *trois cents jours* » beteekent « den driehonderdsten dag » of « *méér dan driehonderd dagen* ».

Hierna komt de pompeuze redevoering van tribuin Lahory in naam van de Afdeeling voor Wetgeving van het Tribunaat, waar hij zijn

medetribuinen aanzet om den titel over het vaderschap en de afstamming te aanvaarden. Dedevoering die een beslissenden invloed heeft gehad op de interpretatie. Ziehier het essentieele van wat hij zegde. Het woord « *pourra* » is zuiver fakultatief. Zoodra het artikel beschikt dat de wettigheid zal mogen betwist worden, zoo zal die wettigheid toch zegevieren tegen ongegronde aanvallen. Zulke aanvallen zijn mogelijk. Het kind zou bij voorbeeld kunnen bewijzen dat zijn vader na de ontbinding van het huwelijk door echtscheiding, met zijn moeder betrekking gehad heeft. Daarna betoogt hij dat de termijn van driehonderd dagen degene is die door de feiten wordt vastgesteld, en dat deze in den loop van de geschiedenis werd verlengd enkel om eigenbelang of een misdaad te dekken (20). Hier wordt voor de eerste maal op een klare wijze gezegd dat het gaat over de kinderen die geboren worden *méér dan driehonderd dagen* na de ontbinding van het huwelijk.

Eenmaal deze lijn getrokken, ging vóór het Wetgevend Lichaam de tribuin Duveyrier hierop in en voegde nog een toemaat bij hetgeen Lahary zegde, door zijn meening trachten te rechtvaardigen door een algemeen juridisch argument. Een bestaand belang, zegt hij, mag maar bestreden worden door een tegenovergesteld belang. Ook spreekt hij weer over het geval van ontbinding van het huwelijk door echtscheiding (21).

De titel over het vaderschap en de afstamming, zooals hij nu bestaat, werd uiteindelijk door het Wetgevend Lichaam aanvaard, den 23en Maart 1803 (22).

Dit is een omstandige en, meen ik, objectieve geschiedenis van artikel 315.

De vraag is nu of hierop mag beweerd worden dat de wetgever aan dezen tekst de draagwijdte heeft willen geven die men eraan hecht. Het is inderdaad enkel op de voorbereidende werken dat er gesteund werd om deze betreuwenswaardige uitbreiding zooniet te rechtvaardigen, dan toch uit te leggen. Iedereen is er sinds honderd jaar mede eens dat de wet absurd is; *dura lex, sed lex*, zegde men. Maar moet men hier werkelijk den wetgever beschuldigen? Of hebben twee lieden, die weliswaar deelgenomen hebben aan de wetgeving, zich op dat geval van ontbinding van het huwelijk door echtscheiding, gevolgd door hernomen betrekkingen tusschen de vroegere echtgenooten, blind ge-

staard, zonder de gevolgen van hun houding te hebben afgemeten — dat zeker — en misschien ook zonder de instemming van het overige gedeelte der wetgevers mede te dragen? Mag men zich inbeelden dat de leden van den Staatsraad, een Bigot du Préameneu bij voorbeeld, een kind na de echtscheiding verwekt, voor wettig hielden? In 1809 zegde Proudhon uitdrukkelijk: ofwel zou het huwelijk door de echtscheiding niet ontbonden worden, ofwel zou een kind, buiten het huwelijk verwekt, toch wettig zijn (23). Vóór hem nog, in 1805, teekenden Jouanneau en Solon in hun uitgave van de voorbereidende werken aan, dat Lahary hier misgelopen was (24). Niemand durft het aan die meening van onze twee trubeinen te verdedigen. En toch werd aan hunne tusschenkomsten zulk een overdreven belang gehecht. Overduidelijk ook is het, dat de Staatsraad niet meende dat de zwangerschap langer dan driehonderd dagen kon duren. Met de vraag of die opvatting strookt met de gegevens van de moderne wetenschap, moet ik mij niet bemoeien. Alleen de opinie van den Staatsraad zooals ze was, telt hic et nunc, in dit historisch onderzoek. De geestesgesteldheid van dat lichaam kennen wij uit het verslag van Fourroy, die met een breeden omhaal van citaten en oordeelen uit de wetenschappelijke werken van dien tijd, uiteenzette dat de zwangerschap in zeer uitzonderlijke gevallen enkele dagen langer kan duren dan den voorgestelden wettelijken termijn. Dit was toen op tweehonderd-zes-en-tachtig dagen vastgesteld; in één van de volgende zittingen op driehonderd gebracht. Nooit heeft trouwens iemand staande gehouden, noch in Staatsraad, noch in Tribunaat, dat een kind kon geboren worden méér dan driehonderd dagen na de ontvangenis. Heelemaal op het einde van de werkzaamheden, beweert Duveyrier, « dat een bestaand belang alleen kan bestreden worden door een tegenovergesteld belang ». Als het principe mag aanvaard worden, gaat toch de toepassing ervan hier niet op. Kan men zeggen dat het een belang is van een kind, dat klaarblijkelijk onwettig is, voor wettig gehouden te worden? Niemand zal het kind voor wettig aanzien; als men dus een zeker zedelijk en maatschappelijk belang van zulk kind inroept, is de regel niet toepasselijk. En op stoffelijk gebied, op het stuk van het erfenissenrecht, bij voorbeeld, is er steeds een tegenovergesteld belang aanwezig, al ware het

dan dat van den fiscus (25). Dit kind zou niet voor wettig kunnen gehouden worden zonder rechten te usurpeeren, die volgens het Burgerlijk Wetboek aan anderen toekomen. Trouwens, het gaat hier om den staat van den persoon, en daar mag men eerder spreken over waarheid, voor zoover het mogelijk is — en dat is hier wel het geval — dan over belang. Een bestaand belang mag ook niet verward met een niet-opgevorderd belang. Daarenboven komt de rede van Duveyrier wat laat om tevens de opinie van den Staatsraad te vertolken; hij zoekt de verrechtvaardiging voor zijn eigen meening in het aangehaalde beginsel.

Een andere mogelijke ratio legis of een andere exceptie van het kind dan één van deze drie zoekt men vruchteloos (26). Er is dus wel een zeer groote kans, dat de Staatsraad, die dan toch de voornaamste rol gespeeld heeft bij het tot stand komen van het Burgerlijk Wetboek, *den driehonderdsten* dag bedoelde.

Het Tribunaat aan zijn kant liet zijn meening kennen in de aanmerkingen op het voorstel van den Staatsraad. Het Tribunaat bracht naar voren dat artikel 315 niet duidelijk was, dat sommigen zouden kunnen beweren dat een kind, méér dan driehonderd dagen na de ontbinding van het huwelijk van zijn moeder ter wereld gekomen, wettig zou zijn zoolang er geen betwisting kwam. Dit kon het inzicht van de wet niet zijn. (« Ce ne peut être l'intention de la loi. ») Het Tribunaat stelde voor dat het kind na driehonderd en één dag geboren, uit volle recht onwettig zou zijn: « La loi ne reconnaît pas la légitimité de l'enfant né trois cent un jour après la dissolution du mariage ». Deze tekst werd verworpen. Uit dit feit werd het besluit getrokken, dat het vermoeden van wettigheid zich uitstreckte tot de kinderen die een onbepaalden tijd later dan driehonderd dagen na de ontbinding van het huwelijk van de moeder worden geboren; dit, zoolang er geen betwisting komt (27). Er is overleg geweest tusschen Staatsraad en tribuinen na dit voorstel. Welke taal daar gevoerd werd, is ons niet overgeleverd. Men kan verwachten dat de opstellers van de wet hebben uiteengezet dat artikel 315 zoo onduidelijk niet was, dat het enkel op *den driehonderdsten* dag toepasselijk was; dat de tribuinen een open deur wilden inslaan. Of moet men het stilzwijgen der bronnen verklaren tegen het gezond verstand van den wetgever?

De waarde van de twee eenige argumenten die men tegen een gezonde interpretatie heeft ingebracht — de opinie van Lahary en Duveyrier en het niet-aanvaarden van het voorstel van het Tribunaat — blijkt dus zeer betrekkelijk te zijn.

Dat er in de voorbereidende werken weinig gezegd werd over artikel 315; dat het nooit in den Staatsraad ter bespreking kwam (28), kan een aanwijzing zijn dat men de draagwijdte ervan wilde beperken tot den driehonderdsten dag. Had de wet de ongelooflijke beteekenis eraan gehecht, die werd beweerd, dan zou dit fel besproken zijn tijdens het wetgevend werk. Ook de enkele woorden die Bigot du Préameu in zijn Memorie van Toelichting aan het Tribunaat mededeelde, zijn maar verstandig, zooniet verstaanbaar, indien men de klassieke exegeë laat varen.

In de voorbereidende werken, waarop men dan toch alleen gesteund heeft om de wet te verdraaien, zijn er dus ook wel positieve gegevens, welke die traditioneele interpretatie in het ongelijk stellen. Trouwens, het gansche geval zou al te dom zijn. Nam men die leer aan, dan werd het eenig mogelijk door de wet beoogd doel gemist. Inderdaad, diezelfde leer neemt niet aan dat een kind na de echtscheiding verwekt door den vroegeren echtgenoot, wettig is. Ingeval artikel 315 werkelijk de kinderen moest bedoelen die méér dan driehonderd dagen na de ontbinding van het huwelijk van de moeder geboren zijn, dan was het inzicht van de wet kinderen na de echtscheiding door de vroegere echtgenooten verwekt, te wettigen.

Het was noodig de exegeë te volgen op het terrein van de voorbereidende werken; terrein dat eens te meer glibberig werd bevonden. In vele gevallen is het moeilijk uit tegenstrijdig of duistere uitspraken, het opzet van «den»-wetgever in abstracto te ontdekken; moeilijk ook, uit te maken welk juist het gezag van de sprekers is. Tegen de bewering, die men bij de behandeling van artikel 315 vaak ontmoet, «uit de voorbereidende werken blijkt...», mocht het wel nagegaan worden «of het werkelijk bleek...»; en ingeval het niet voldoende bleek..., of het tegenovergesteld bleek van wat beweerd is, het gezonde oordeel volgen.

BESLUIT

Het kind dat *vóór den driehonderdsten dag* na de ontbinding van het huwelijk geboren is, wordt voor wettig gehouden. Het verkeert in

denzelfden rechtstoestand als het kind dat gedurende het huwelijk geboren wordt. De eenige aktie die tegen de wettigheid kan gevoerd worden, is de aktie tot ontkenning (*désaveu*) door den vader (artikel 312, 313, 316, 318) of door zijn erfgenamen (artikel 317).

Is het kind geboren *juist den driehonderdsten dag* na den dood of de echtscheiding, dan is het ook wettig, maar dan zal die wettigheid mogen betwist worden (artikel 315). In deze aktie, die door ieder belanghebbende mag ingesteld worden, zullen alle bewijsmiddelen door beide partijen mogen gebruikt worden. Ik denk aan: verhouding tusschen de echtgenooten, overspel van de vrouw, getuigenissen van deskundigen die soms iemand als vader kunnen wraken, enz. (29). Het zal hier om een feitenkwestie gaan, zonder dat er eenig wettelijk vermoeden bestaat *vóór* of tegen de wettigheid. De bewijslast zal rusten op den aanlegger. Waarom het kind niet voor onwettig houden zoodra er een betwisting is? De wet zegt: «De wettigheid... zal mogen betwist worden». Kan dat beteekenen dat *ieder belanghebbende* het recht zou bezitten dit kind zoo maar onwettig te doen *verklaren*? Want daarop zou dit stelsel uitloopen (30). Ook de rechtszekerheid eischt het. Gedurende een onbepaalden tijd zou het kind blootgesteld zijn aan het gevaar, plots van den wettigen tot den onwettigen staat te moeten overgaan, zijn naam te veranderen, vermogensrechten te verliezen, dit alles door het louter feit dat een proces wordt ingespannen. Had de wet het zoo niet gewild, dan had zij bij voorbeeld een korte verjaring van de aktie voorgeschreven; in dit geval zou de aktie meer gelijken op een aktie tot ontkenning.

Kinderen die later dan den driehonderdsten dag na de ontbinding van het huwelijk geboren worden, zijn ipso jure onwettig, omdat zij buiten het huwelijk werden verwekt. Zoo onwettig als het kind van een ongehuwd meisje. De ambtenaar van den burgerlijken stand zal ook juist dezelfde regels moeten volgen bij het opstellen van de akte. Hij zal geen vader mogen vermelden, tenzij iemand zijn natuurlijk vaderschap erover erkent. De ambtenaar zou hier een vonnis vellen? Hij zou niets anders te doen hebben dan feiten vaststellen: namelijk tellen vanaf den datum van den dood van den echtgenoot of vanaf de echtscheiding, data die authentiek vaststaan door akten van den burgerlijken stand, tot aan den dag der geboorte,

waarvan hij de akte opmaakt (31). Geeft de ambtenaar aan zulk kind een vader, dan zal aan ieder belanghebbende de *vordering tot verbetering van de akte van den burgerlijken stand* openstaan. Het gaat hier niet om een *akte tot betwisting van staat*, omdat het kind in kwestie *uit volle recht* onwettig is. Dit is een belangrijk punt. Er is inderdaad een gevoelig verschil tusschen die twee procedures. Er weze hier slechts op gewezen, dat de vordering tot verbetering van de akte van den burgerlijken stand spoedig en licht is. Gewoonlijk geschiedt ze in raadkamer en behoort ze tot de vrijwillige rechtspraak.

Paul GOEMANS.

(1) De formuleering van art. 314 duidt goed aan dat daår ook niet het beginsel wordt vastgelegd volgens hetwelk het vermoeden van wettigheid slechts geldt voor kinderen die minstens hondertachtig dagen na het huwelijk geboren zijn. Het zegt in welke gevallen het niet mag ontkend worden. Men had wel een tekst kunnen verwachten waar de laattijdige geboorte in het algemeen werd behandeld, indien de presumpctie voor de vroeggeboorte in art. 314 eenvoudig werd hernomen en breder uiteengezet. Doch dit is het geval niet. Te dikwijls heeft men een parallelisme gezien tusschen art. 314 en 315. Dit blijkt onder meer uit de redevoeringen van Lahary en Duveyrier (cfr. *infra*); Fenet, X, blz. 177; blz. 217-229).

(2) Dit inzicht van den wetgever om het aantal processen te beperken blijkt wel uit de voorbereidende werken. Telkens er over art. 315 gesproken werd — dit gebeurde wel niet dikwijls — haalde men onwaarschijnlijke gevallen aan uit de oudheid of uit meer recente Fransche rechtspraak. (Fenet, X, blz. 14-182; 178-180.) En dan zou men op art. 315 de verantwoordelijkheid schuiven voor ongeoorloofde juridische toestanden, waarover nog gesproken wordt.

(3) Zie *infra* over de beteekenis die werd gegeven aan het woord «contester».

(4) Zachariä von Lingenthal, *Handbuch des Französischen Civilrechts*. Heidelberg, 1875. (Herausgegeben von Puchelt.) III, blz. 410-412.

(5) Jouanneau en Solon, *Discussion du Code civil dans le Conseil d'Etat*, Parijs, 1805, I, blz. 423.

(6) Maleville, *Analyse raisonnée de la discussion du Code civil*, 1805, I, blz. 413-3-5.

(7) Proudhon, *Cours de droit français*, 1809, I, blz. 27-34.

(8) Colin en Capitant, 1931, I, 277-278.

(9) Planiol en Ripert, *Traité pratique de droit civil français*, II, 1926, blz. 618-619.

(10) De Page, *Traité élémentaire de droit civil belge*, 1933, II, blz. 927-928.

(11) De Beus, *Overzicht van het burgerlijk recht*.

(12) Fenet, X, blz. 11 : « L'enfant né avant le cent-quatre-vingt-sixième jour du mariage, n'est plus présumé l'enfant du mariage. » — « Il en est de même de l'enfant né deux cent quatre-vingt-six jours après la dissolution du mariage. »

(13) Fenet, blz. 13 tot 18, in nota.

(14) Fenet, X, blz. 17-18.

(15) « La légitimité de l'enfant né trois cents jours après la dissolution du mariage pourra être contestée. »

(16) Fenet, X, blz. 97, 103 en 105. Jouanneau en Solon, I, blz. 423.

(17) Fenet, X, blz. 118-119 : « Art. 4. De la manière dont cet article est rédigé, il semblerait que, si la légitimité de l'enfant, né douze mois, par exemple, après la dissolution du mariage, n'était point contestée, il devrait être regardé comme légitime, ce ne peut être l'intention de la loi. On a pensé que l'article devrait être conçu dans des termes plus précis et plus positifs, et qu'au lieu de laisser la faculté de contester ou de ne pas contester la légitimité de

l'enfant, né trois cents jours après la dissolution du mariage; quelque laps de temps qui se fût écoulé depuis, il fallait, en ajoutant un jour de plus à ce terme, fixer l'époque fatale d'une fin de non recevoir insurmontable. La section adopte une nouvelle rédaction ainsi conçue : « La loi ne reconnaît pas la légitimité de l'enfant né trois cent un jour après la dissolution du mariage. »

(18) Fenet, X, blz. 127.

(19) Fenet, X, blz. 141 : « Enfin, la naissance tardive peut être opposée à l'enfant, s'il avait trois cents jours après la dissolution du mariage. Néanmoins, la présomption qui en résulte ne sera décisive contre lui qu'autant qu'elle ne sera pas affaiblie par d'autres circonstances. »

(20) Fenet, X, blz. 177-180 : « Je considère cet article sous deux rapports, 1°. Il renouvelle une des dispositions de l'article 306 (=312), et comme l'article 308 (=314) a fixé au cent-quatre-vingtième jour le terme de la naissance précoce, ce lui-ci fixe au trois centième jour le terme de la naissance tardive. 2°. Il déclare, non d'une manière absolue, que l'enfant né après les trois cents jours sera illégitime, mais seulement qu'il pourra être déclaré tel.

En premier lieu, le mot *pourra*, qui est purement facultatif, décèle, le motif de cette prévoyante disposition. L'article veut que la *légitimité de l'enfant puisse être contestée*; mais il vent aussi qu'elle puisse triompher de toutes les attaques qui ne seraient pas fondées. Et vraiment il est des cas où, elles pourraient ne pas l'être. Tel serait celui où l'enfant prouverait que son père divorcé se serait rapproché de sa mère, postérieurement à la dissolution du mariage. » Zie *infra* verdere bespreking van deze opinie.

(21) Fenet, X, blz. 220.

(22) Fenet, X, blz. 246.

(23) Proudhon, *Cours de droit civil français*. Première partie sur l'état des personnes et sur le titre préliminaire du Code Napoléon. Dijon, 1809, blz. 33.

(24) Jouanneau en Solon, *Discussion du Code civil dans le Conseil d'Etat*, 2 dln., Parijs, 1805, I, blz. 423.

(25) De Page rekent inderdaad den fiskus als gebeurlijke erfgenaam bij de belanghebbenden. De Page, *Traité élémentaire de droit civil belge*. Brussel, 1933, I, blz. 927.

(26) Dit is zóó waar, dat Proudhon geen anderen grond tot betwisting ziet dan het met zekerheid bepalen van het tijdstip van het overlijden van den man of van de geboorte van het kind! Proudhon, *Cours de droit civil français*, Dijon 1809, I, blz. 30-33. En omdat die tijdstippen niet met zekerheid kunnen bepaald worden, zou het kind wettig moeten zijn, totdat iemand een akte instelt tegen dat kind!

(27) Daar dit eenmaal aanvaard was, trok Zachariä hieruit de volgende al te logische konklusies. De absurditeit ervan is een bewijs te meer tegen de traditioneele interpretatie. Een kind mocht, volgens hem, zelf een geding inspannen om zijn wettigheid te bewijzen, indien uitzonderlijke omstandigheden (ik vraag mij af welke?), hiervoor pleitten. « Jedoch is auf der anderen seite das Kind, wenn ausserordentliche Umstände für dessen ehelichen Abstammung sprechen, berechtigt, diesen Stand mittelst eine Klage oder Einrede geltend zu machen. » Zachariä von Lingenthal, *Handbuch des Französischen Civilrechts*. Heidelberg, 1875. (Herausgegeben von Puchelt), III, blz. 411. Uit een nota blijkt dat hij zijn meening deels steunt op het verwerpen van het voorstel van het Tribunaat. De heruitgever voegt in een nota toe dat hij persoonlijk art. 315 zoo breed niet verstaat.

(28) Fenet, X, 126.

(29) Jouanneau en Solon, *Discussion du Code civil*. Parijs 1805, I, blz. 423.

(30) Vergelijk art. 312 en 313 over de akte tot ontkenning. Daar zijn de bewijsmiddelen uiterst beperkt.

(31) De schrijvers beweerden dat, wanneer een akte tot betwisting werd ingesteld, de rechter het kind moest veroordeelen. Maar die gewrongen beteekenis was maar noodig wanneer men aannam dat in art. 315 stond : « *méer* dan driehonderd dagen », in plaats van « *den* driehonderdsten dag ». De absurditeit van « de wet », zooals men zegde, werd alzoo gemilderd door een zonde tegen de logica. Zachariä was logisch voor den vorm, maar omdat hij van verkeerde premissen vertrok, evenals alle anderen, viel zijn logiek slecht uit. (Zie *supra*.)

(32) De Page, I, 407-424, meer bepaald blz. 408-409, n° 456. en Belgique. Brussel, 1926. Volgens hen wordt de datum van de ontbinding van het huwelijk van de moeder geschreven in de akte van geboorte. Maar niet als deze geboorte zich méér dan driehonderd dagen na de ontbinding van het huwelijk voordoet!

(33) De Page, I, 407-424, maar bepaald blz. 408-409, n° 456.

VLAAMSCHE JURISTEN ABONNEERT U OP
" HET RECHTSKUNDIG WEEKBLAD " !!!

RECHTSPRAAK

152

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 21 Februari 1940.

Voorzitter : M. De Vos.

Raadsheeren : M.M. Simon en Van Laethem.

Openb. Min. : M. Collard.

Pleiters : Mrs Quinten, Paul Struye en Botson.

ADVOCaat. — VERANTWOORDELIJKHEID. —
SOMMEN ONTVANGEN VAN VERZEKERINGS-
MAATSCHAPPIJ VAN EEN AANSPRAKELIJK
PERSOON. — RECHT VAN SLACHTOFFER VAN
ONGEVAL TEN OVERSTAAN VAN DEN VER-
ZEKERAAR VAN DEN DADER.

*De advocaat van een voor een ongeval verantwoorde-
lijk persoon, die van den verzekeraar van dezen per-
soon bedragen ontvangt ten titel van vergoeding
wegens burgerlijke aansprakelijkheid, met de opmer-
king dat de gelden moeten dienen voor de slachtoffers
van het ongeval, doch die de bedragen rechtstreeks
overmaakt aan zijn cliënt, kan door de slachtoffers
niet verantwoordelijk gesteld worden wanneer deze
cliënt onvermogens wordt. Het slachtoffer kan even-
min de verzekeringsmaatschappij verantwoordelijk
stellen voor de door haar reeds aan haar verzekerde
of diens raadsman betaalde bedragen, vermits in de
verzekering tegen de verantwoordelijkheid door onge-
vallen veroorzaakt, de contracteerende partijen moe-
ten aanzien worden als uitsluitend ten hunnen behoe-
ve te hebben bedongen, derwijze dat behoudens uit-
drukkelijk beding van het tegendeel er geen over-
eenkomst ten voordeele van derden in den zin van
art. 1121 B. W. door de slachtoffers kan ingeroepen
worden.*

Wyns t/ Mr. M. en Urbaine.

Overwegende dat navolgende feiten ten grondslag
liggen aan de vóór het Hof gebrachte vordering :

Op 26 April 1930 sloten beroepene «L'Urbaine»
en vrachtvoerder L. Geens een verzekeringsovereen-
komst luidens dewelke eerstgenoemde voor twee rij-
tuigen in omloop en tot beloop van 100.000 frank per
ongeval de verantwoordelijkheid van laatstgenoemde
verzekerde wegens lichamelijke en stoffelijke onge-
vallen die hij met voormelde rijtuigen zou kunnen
veroorzaken ten nadeele van een ander.

Op 26 Januari 1931 veroorzaakte Geens met een
van gezegde rijtuigen een ongeval bij hetwelk het
minderjarig zoon van appellant levensgevaarlijke
verwondingen opliep;

Bij vonnis d.d. 14 April 1932 veroordeelde de
correctionele rechtbank van Mechelen Geens onder
meer tot het betalen van 83.654,20 fr. als provisio-
neele vergoeding van de schade veroorzaakt door
bewust ongeval;

Deze som werd rechtstreeks aan appellant betaald
door beroepene l'Urbaine, handelende ter ontlasting
van haar verzekerde;

Ten gevolge van deze betaling kon «L'Urbaine»
wegens het ongeval, waarover het gaat, voortaan
slechts ten beloope van 43.458,30 fr. (verschil tus-
schen 100.000 fr., de uitgekeerde provisie en de reeds
ontstane kosten) tot vrijwaring van Geens verplicht
zijn.

Bij brief d.d. 10 Augustus 1932 bood «L'Urbaine»
aan beroepene Mr. X., als raadsman van Geens, aan
voormelde som onverwijld te betalen ter ontlasting
van al hare verbintenissen voortvloeiende uit het
verzekeringscontract naar aanleiding van kwetsieus
onheil;

Dit voorstel werd eveneens gedaan aan Geens per
aangeteekenden brief;

Als reden van haar aanbod gaf beroepene «L'Ur-
baine» op dat wijl in de waarborg van 100.000 fr.
van het contract «de hoofdsom, de eereloonen en
kosten van allen aard begrepen waren, het voor het
oogenblik beschikbaar saldo zou verminderen, indien
zij de rechtspleging moest voortzetten en nieuwe
kosten doen». Het aanbod van beroepene werd aan-
vaard;

Op 13 Februari 1934 zond L'Urbaine aan beroe-
pene Mr. X., een ontwerp van kwijtschrift voor het
beloop van 43.447,30 fr. met verzoek het door zijn
klient te doen ondertekenen en belofte dadelijk na
ontvangst van het door Geens ondertekend kwijt-
schrift voormeld bedrag aan beroepene De Ridder
bij postcheck te doen toekomen;

De eindparagraaf van bewusten brief, die in de
Fransche taal is opgesteld luidt als volgt : «Il est
bien entendu que vous réserverez ces fonds à due
concurrence au paiement des sommes qui seront
allouées par le tribunal aux victimes de cet acci-
dent»;

Geens ondertekende het kwijtschrift, beroepene
Mr. X. werd in het bezit gesteld van gezegde som,
doch in stede van deze in bewaring te houden om
ze over te maken aan degenen die door het ongeval
benadeeld waren, overhandigde hij ze, hoogst waar-
schijnlijk na aftrok van het hem verschuldigd eere-
loon, aan Geens.

Op 11 Januari 1935 overleed het slachtoffer ten
gevolge van de bekomen verwondingen.

Bij arrest d.d. 25 Februari 1935 veroordeelde de
correctionele kamer van het Hof Geens tot het
betalen eener vergoeding beloopende meer dan
100.000 frank.

Geens was intusschen onvermogens geworden; hij
werd echter slechts op 15 April 1937 in failliet ver-
klaard.

Appellan twende zich dan tot l'Urbaine en tot
Mr. X., die hem beiden antwoorden dat zij hunne
verbintenissen tegenover Geens nagekomen hadden
en bij gevolg geen rechtstreeksche noch onrecht-
streeksche verbintenissen hadden tegenover appel-
lant;

Overwegende dat appellant beweert dat beroepene
«L'Urbaine» doordien zij de leiding der verdediging
van haar verzekerde op zich nam gedurende het

strafproces, de provisioneele vergoeding rechtstreeks aan den benadeelde uitkeerde, zich verplichtte aan laatstgenoemde het overige deel der schadevergoeding rechtstreeks ter hand te stellen ;

Dat appellant daarenboven beweert dat «L'Urbaine» burgerlijk aansprakelijk is voor de fouten begaan door beroepene Mr. X., wien zij de fondsen in bewaring gaf ;

Overwegende ten aanzien van die middelen dat de verzekeringsovereenkomst aangegaan tusschen L'Urbaine en Geens slechts in het door artikel 1121 van het Burgerlijk Wetboek voorziene geval appellant zou kunnen tot voordeel strekken ;

Overwegende dat de overeenkomst gesloten tusschen «L'Urbaine» en De Ridder in de hierboven aangehaalde omstandigheden neerkomt op de bewaargave van een geldsom met lastgeving deze te overhandigen niet aan den verzekerde maar aan degenen die door het ongeval benadeeld werden ;

Overwegende dat overeenkomsten slechts gevolg hebben tusschen de contracteerende partijen, zoodat voormelde overeenkomst appellant slechts tot voordeel zou kunnen strekken indien de voorwaarden gesteld door art. 1121 van het Burgerlijk Wetboek aanwezig waren ;

Dat dit echter ter zake het geval niet is, wijl het voorbarig betalen van het saldo der som, die «L'Urbaine» aan haar verzekerde Geens verschuldigd was naar aanleiding van het ongeval, niet kan beschouwd worden als een schenking en dat in de besproken overeenkomst «L'Urbaine» voor zich zelve niets heeft bedongen ;

Dat dientengevolge appellant zich niet kan beroepen op de overeenkomst gesloten tusschen «L'Urbaine» en Mr. X.

Om deze beweegredenen,

HET HOF,

Gelet op art. 24 en 41 van de Wet van 15 Juni 1935,

Alle andere of strijdige conclusies verwerpende ; Ontvangt het beroep, verklaart appellant zonder grieven. Bevestigt het bestreden vonnis.

Verwijst appellant in de op het hooger beroep ontstane gerechtskosten.

153

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

Kamer van Inbeschuldigingstelling
15 Februari 1940.

Voorzitter : M. Heyse.

Raadsheeren : M.M. Ooms en Scheyvaerts.

Openb. Min. : M. Baron van den Branden de Reeth.

Pleiters : Mrs Lejour, Peereboom en Lambin.

STRAFRECHT. — VERHELING. — ART. 505 S. W. — BLOED- OF AANVERWANTE VAN BENADEELDE. — IMMUNITÉIT.

Al is de immuniteit op strafrechterlijk gebied van bloed- en aanverwanten van den benadeelde niet voorzien in art. 505 S. W., dat de verheling straft, toch dient wegens redenen van analogie en van logica de immuniteit van bloed- en aanverwanten voorzien in art. 462 S. W. uitgebreid tot de verheling.

M. t/ B. D. I.

Gezien het bevel gegeven door de Raadkamer der Rechtbank van Eersten Aanleg van het arrondissement Brussel, provincie Brabant, ten laste van :

1°. B...

2°. D. S...

3°. I...

Burgerlijke partij : M..., wonende te Aartrijke, 53, Thoroutschestraat, vertegenwoordigd door Mr Evrard, pleitbezorger.

Gehoord het verslag gedaan aan de kamer van Inbeschuldigingstelling door den heer Baron Van den Branden de Reeth, Substituut van den heer Procureur Generaal, en gezien zijn geschreven en ondertekend aanzoek alsook al de stukken van het proces met het bovengezegd bevel overgemaakt, alles ter tafel gelegd, het bovengezegd aanzoek luidende als volgt :

De Procureur Generaal bij het Hof van Beroep te Brussel,

Gezien de stukken van het onderzoek ingesteld door den Heer Onderzoeksrechter bij de Rechtbank van Eersten Aanleg te Brussel, ten laste van :

1) B...

2) D. S....

3) I...

Alle drie beticht van in het rechterlijk arrondissement Brussel, tusschen den 16 Juli 1938 en den 2 Juli 1939, ten nadeele van M.. Henri, een geldsom van ongeveer 329.000 fr. en verschillende roerende voorwerpen, waarde onbepaald, namelijk tapijten en een radiotoestel weggenomen, verduisterd of met behulp van een misdaad of van een wanbedrijf verkregen zaken geheel of ten deele geheel te hebben.

Gezien de akte op 17 Juli 1939, door den heer Onderzoeksrechter Renoître, te Brussel, verleend, waarbij Meester Paul Desmet, pleitbezorger bij de Rechtbank van Eersten Aanleg aldaar verklaart zich als burgerlijke partij aan te stellen voor en namens M. Henri, gehuisvest te Aartrijke, 53, Thorhoutschestraat, tegen de drie hoogervernoemde betichten.

Gezien het bevel van de Raadkamer der Rechtbank van Eersten Aanleg, te Brussel d.d. 14 December 1939, zeggende dat er vooralsnog geen aanleiding tot vervolging tegen de betichten bestaat en veroordeelende de burgerlijke partij tot de kosten ;

Gezien de beteekening van dit bevel door exploit van den deurwaarder Georges Vandenbossche, in datum van 29 December 1939 aan Meester Paul Desmet, pleitbezorger optredende voor de burgerlijke partij M. Henri.

Gezien het verzet tegen voormeld bevel op 30 December 1939 aangetekend door Meester Paul Desmet, pleitbezorger voor en in naam van de burgerlijke partij.

Aangezien het verzet ontvankelijk is.

1. Wat de betichte B..., echtgenoot M... aangaat ;

Aangezien ten haren laste, de betichting gelegd wordt van verheling ten nadeele van haren echtgenoot M.... ;

Aangezien in dit geval, de immuniteit op strafgebied waarvan sprake in artikel 462 van het S. W. haar ten goede komt ;

Aangezien weliswaar de inbreuken op artikel 505 van het S. W. niet uitdrukkelijk begrepen zijn in deze waarvan artikels 462, eerste lid, 492 en 504 van het S. W. gewag maken ;

Maar aangezien, ten eerste, de draagwijdte van artikels 462 van het strafwetboek toegelicht wordt door het tweede lid van deze wetsbepaling; dat het gebruik der woorden «Elk ander persoon... die de gestolen voorwerpen geheel heeft» de meening van den wetgever over dit vraagstuk laat doorschemeren; dat men inderdaad van dezen tekst afleiden mag dat de heler, bloed- of aanverwante van den benadeelde in een der door de wet voorziene graden, van strafvervolgingen vrij is, alsof hij den diefstal zou begaan of eraan deel zou genomen hebben;

Aangezien dat anderzijds de straffeloosheid waarvan de leden van dezelfde familie genieten, wat de tegen hun wederzijdsche eigendommen begane wanbedrijven aangaat, door de hiernavolgende reden verrechtvaardigd wordt: het nauw verband bestaande tusschen den dader van het misdrijf en den benadeelden persoon verzet zich tegen strafvervolgingen die een voortdurende oneenigheid in den schoot of een nutteloos schandaal buiten den kring der betrokkene familie zouden verwekken; derhalve heeft de samenleving er geen rechtstreeksch belang bij zulke overtredingen te beteugelen. (Nypels et Servais, 1898, art. 463, Nr 3. Braas, Nr 577. Garraud, Droit Pénal, 3e uitgave. Boekdeel VI, Nr 577).

Aangezien als gevolgtrekking van de algemeenheid en van de identiteit dezer beweegredenen, de rechtsleer en de rechtspraak zoowel in Frankrijk als in België, de toepassingsfeer van de immuniteit aan niet uitdrukkelijk voorziene wanbedrijven uitgebreid hebben voor zooveel het ging om misdrijven tegen de eigendommen. (Nypels et Servais, loc. cit., Nrs 9 en volgende; Garraud, *ibid.*, Nr 2707; Garçon, Code Pénal annoté bl. 1177, Nr. 29).

Aangezien men ten slotte logischerwijze niet aannemen mag dat iemand als heler zou kunnen te recht staan als wanneer hij als dader van den diefstal van elke strafrechterlijke vervolging zou gevrijwaard blijven. (Nypels et Servais, Nr. 11).

Aangezien, bijgevolg, ten opzichte van hooger vernoemde betichte B. M., de openbare vordering niet in het leven mocht geroepen worden en aldus van nu af onontvankelijk dient verklaard te worden. (Beroep Luik, 8 Januari 1931. Pas. 1931-2-74; Rép. prat. de Droit Belg, Action publique, Nr. 6.)

II. Wat de betichten D. S. en I. aangaat.

Om deze redenen :

Gelet op art. 135, 217, 228, 235 van het Wetboek van strafvordering, 462, 505 van het strafwetboek en artikels 4, 11, 12, 13, 16, 24 en 31 tot 37, 41 der wet van 15 Juni 1935:

Vordert het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling het verzet van de burgerlijke partij te ontvangen en de openbare vordering tegen de betichte B... niet ontvankelijk te verklaren.

Brussel, den 3 Februari 1940.

(get.) Baron van den Branden de Reeth.

Gezien de bewijzen van afgifte, d.d. 5 Februari 1940, van aangeteekende zendingen gericht tot de drie betichten en de burgerlijke partij en tot Meester Lejour, advocaat, raadsman dezer laatste, en Meester Lambin, advocaat, raadsman van betichten;

Aangezien de eerste betichte niet verschijnt;

Gehoort de burgerlijke partij in hare middelen, ontwikkeld door Meesters Lejour en Peereboom, advocaten;

Gezien hare besluiten ;

Gehoort de betichten D. S. en I., in hunne middelen ontwikkeld door Meester Lambin, advocaat, dewelke in de Fransche taal pleit op vraag van zijn cliënten ;

Gezien de wetsbepalingen van het strafvorderingswetboek nopens de inbeschuldigingstelling, en beslissende gelijkvormiglijk, het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling, geeft akte aan het Openbaar Ministerie van zijn aanzoek en aan de burgerlijke partij van hare schriftelijke besluiten, en aannemende de beweegredenen erin aangegeven;

Gelet op art. 135, 217, 228, 235 van het Wetboek van strafvordering 462,, 505 van het strafwetboek en artikels 4, 11, 12, 13, 16, 24, 31 tot 37, 41 der wet van 15 Juni 1935;

Ontvangt het verzet van de burgerlijke partij en verklaart de openbare vordering tegen de betichte B... niet ontvankelijk.

154

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

14 Juli 1939.

Voorzitter : M. Thone.

Rechters : MM. Stas en De Vocht.

Op. Min. : M. M. Kemp.

RECHTSPLEGING. — EXCEPTIO OBSCURI LIBELLI. — BEVEL DER RAADKAMER IN STRAFZAKEN. — INVLOED OP BURGERLIJK GEBIED. — GEEN KRACHT VAN GEWIJSDE.

De partij die volledig ten gronde concludeerde bij eene voorgaande behandeling der zaak is niet meer gerechtigd nadien de exceptie «obscuri libelli» op te werpen.

De rechtspraak ontkent eenparig alle kracht van gewijsde in burgerlijke gedingen aan een bevel van niet vervolging door de Raadkamer gegeven naar aanleiding van een strafrechterlijk onderzoek gezien het uitsluitend en zuiver voorloopig karakter van zulk bevel.

Lenaerts t/ Willems.

Gezien in behoorlijke uitgifte voorgelegd het arrest ter zake geveld door het Hof van beroep te Luik, 5e kamer, in dato 9 Juli 1938 in kracht van rechterlijk gewijsde getreden, hetwelk arrest onder meer het vonnis a quo van deze rechtbank in dato 3 Jan. 1936 heeft bevestigd voor zoover het de tegenvordering van verweerder afwees en voor het overige hervormende, voor recht zegt dat de verjaring van de publieke en onderhavige burgerlijke actie ingesteld nopens het feit in de inleidende

dagvaarding aangehaald regelmatig onderbroken werd; de zaak en partijen verder naar dezen zetel, anders samengesteld verzendt; om ten gronde te worden besloten en gepleit;

Gezien het behoorlijk geboekte exploit van deurwaarder Mevis te Wonck in dato 30 Januari 1938 waarbij voormeld arrest aan verweerder beteekend werd en terzelfder tijd, terzelfder aanzoek en aanstelling van dezelfde pleitbezorger van oorspronkelijke aanlegger Mr Abeels, de zaak regelmatig op nieuw ter rolle werd gebracht voor de zitting van 9 Februari 1938 (De eisch werd reeds in ons voorgaand vonnis van 3 Januari 1936 nader omschreven);

Overwegende dat verweerder thans tegen de ontvankelijkheid van den ingestelden eisch twee excepties opwerpt te weten deze van «obscuri libelli» en deze van «rechterlijk gewijsde» ter zake in zijn voordeel bekomen;

Wat het eerste betreft :

Overwegende dat het blijkt uit de door aanleggers bijgebrachte stukken der rechtspleging en meer bepaaldelijk uit de hen medegedeelde besluiten geteekend door Mr Smets, pleitbezorger van verweerder, dat deze laatste reeds volledig ten gronde concludeerde bij de voorgaande behandeling der zaak in eersten aanleg voor deze rechtbank en welke aanleiding gaf tot het vonnis van 3 Januari 1936;

Dat bedoeld vonnis overigens uitdrukkelijk vermeldt dat verweerder alsdan buiten de verjaring «andere verdedigingsmiddelen opwierp»;

Dat hij dienvolgens betwiste nietigheid van het inleidend exploit uit hoofde «obscuri libelli» gedekt heeft en althans niet meer gerechtigd is dezelfde in te roepen;

Wat de tweede betreft :

Overwegende dat hij desaangaande aanvoert dat de strafrechterlijke onderzoeken ten laste van onbekende nopens het strafbaar feit dat tot grondslag ligt van de huidige rechtsvordering en waarin hij desniettemin betrokken was door twee bevelen van niet vervolging der Raadkamer dezer rechtbank op eensluidend requisitoriums van het Openbaar Ministerie in dato's 7 October 1930 en 19 Maart 1931 berecht werden;

Overwegende dat verweerder ten onrechte ten overstaan dier bevelen de exceptie van «gewijsde» ten zijnen voordeele in dit burgerlijk geschil inroept;

Dat inderdaad de rechtsspraak eenparig in casu alle kracht van gewijsde ontkent uit oorzaak het uitsluitend en zuiver voorloopig karakter van alle bevelen van niet vervolging welk een onderzoek geopend ten laste van bekenden of onbekenden sluiten en welk ook de motieven mogen zijn waarop zij zich steunen; dat het opdagen immers van alle nieuwe feiten alvorens de strafrechterlijke verjaring is ingetreden het Parket machtigt een heropening van het desbetreffend onderzoek te vor-

deren; (Zie Répert Pratique Dr. B. V° Chose jugée nos 143 tot 151 inbegrepen; Zie nog Brus. 28-6-1932, Pas. 1932, II, 217; Luik, 6-11-1931, Pas. 1932, II, 51) dat meer nog in dezelfde omstandigheden en in deze gedachtenorde dient aangestipt dat een bevel van niet vervolging tegenover een betichte uitgesproken niet uitsluit dat nadien de heer Procureur des Konings door rechtstreeksche dagvaarding de zaak zou aanhangig maken bij de boetstraffelijke rechtbank (Zie Hof Brussel, 6-6-1935, Rechtskundig Weekblad 1935, blz. 118);

Dat de bevelen van de onderzoeksgerechten overigens niet steunen op bewijzen maar enkel op blijken van plichtigheid; dat zij niet voor doel hebben de plichtigheid of de onplichtigheid vast te stellen; maar wel na te gaan of het betaamt de verschijning van den verdachte te bevelen voor het gerecht met het vonnis gelast; dat die bevelen dus geen kracht van gewijsde hebben ten opzichte van het beoordeelen der naderhand ingeleide burgerlijke actie (Braas, Précis d'Instruction Criminelle 1932, blz. 122 en 123);

Ten gronde :

Overwegende dat aanleggers, zonder eenig nieuw feit bij te brengen of het bewijs te vragen van eenig nieuw gegeven om in casu de burgerlijke verantwoordelijkheid en de daaruit volgende aansprakelijkheid ten laste van verweerder nader te kunnen bepalen, hare vordering uitsluitend steunt op de vermoedens als zijnde voldoende gewichtig, nauwkeurig en overeenstemmend welke ten laste van verweerder zouden bevat liggen in het strafvervolgingsbundel dat ter zake tot voormelde bevelen der raadkamer ten laste van onbekende aanleiding gaf;

Overwegende dat zoo bedoeld strafbundel gewis aanwijzingen bevat waaruit het vermoeden kan ontstaan dat verweerder, als niet uitsluitend mogelijke dader, niet heelemaal vrij is van alle verwijt ten overstaan van betwist ongeval; men nochtans niet in het licht van andere door het strafonderzoek uitgewezene gegevens met absoluut volledige zekerheid de volstreekte overtuiging kan bijtreden als zoude verweerder de eenige mogelijke en dan nog foutieve plichtige zijn aan het ongeval waarvan den aard niet eens te bepalen is; dat moest bij veronderstelling verweerder zelfs de eenige niet foutieve dader zijn, men nog niet in casu met zekerheid zoude durven besluiten dat het slachtoffer niet zoude overleden zijn zoo verweerder onmiddellijk de noodige hulp en bijstand verleend had;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle strijdige besluiten verwerpen, de, verklaart de uitnemingen «obscuri libelli» en «gewijsde» niet ontvankelijk en ongegrond, en statueerende over de ingestelde vordering;

Verklaart deze ontvankelijk doch ongegrond;

Wijst aanlegger dienvolgens af en veroordeelt hen tot de kosten.

Abonneert U op "Rechtskundig Weekblad" !

155

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 6 Februari 1940.

Voorzitter : M. Ooms.

Pl. : Mr R. Victor en F. Struyf.

MOBILISATIE. — RECHTEN DER GEMOBILISEERDEN. — WET VAN 24 JULI 1939. — DRAAGWIJDTE VAN HET WOORD «TERMIJN» IN ART. 3.

De gemobiliseerde heeft het recht te eischen dat de behandeling der zaak waarin hij partij is zou geschorst worden, ingevolge art. 3 der wet van 24 Juli 1939.

Het woord «termijn» gebruikt in dit artikel dient inderdaad op de breedste wijze te worden uitgelegd en bedoelt, volgens het verslag der Kamercommissie «alle termijnen van beroep, verzet, voorziening in verbreking, uitsluiting, verjaring, uitstel, beslag, termijn om te verschijnen, van inschrijving, van neerlegging en alle andere om het even welke».

Ledent t/ Van Dijk.

Overwegende dat bij het bestreden vonnis de huurovereenkomst, tusschen partijen bestaande, verbroken werd met veroordeeling van den beroeper om de door hem betrokken plaatsen te verlaten, uiterlijk op 30 November 1939; dat het vonnis uitvoerbaar was niettegenstaande beroep en op 14 November 1939 aan beroeper betekend werd, dat op 20 December aan beroeper bevel gegeven werd de plaatsen die hij in het huis Wolstraat, 21, betrok, onmiddellijk te verlaten;

Overwegende dat beroeper, krachtens artikel 3 der wet van 24 Juli 1939 bij schriftelijke besluiten genomen ter zitting van 9 Januari 1940, vraagt dat de behandeling van het geding geschorst worde met verzending der zaak naar de algemeene rol, om reden dat beroeper bij het leger opgeroepen werd;

Overwegende dat beroepene de toepasselijkheid van deze wet betwist voor wat aangaat de schorsing van de behandeling der zaak; dat, naar hij beweert, de eenige termijn die, in casu, diende geschorst te worden, de termijn van beroep was; dat echter de akte van beroep dagetekent van 1 December, 1939, terwijl, volgens het stuk dat beroeper als bewijs inbrengt, hij slechts sedert 3 Januari 1940 heropgeroepen werd bij de 7e Batterij, 1e groep der territoriale wacht voor luchtafweer; dat beroeper enkel recht heeft op de schorsing der uitvoering van het vonnis, bij toepassing van artikel 3 lid 1 van gezegde wet;

Overwegende dat het hier een beroep tegen een vonnis van het Vrederecht geldt, zoodat, in beginsel, de zaak bij de inleiding voor behandeling kon weerhouden worden; dat bijgevolg, het woord «termijn», in engen zin genomen, en «normaliter» enkel kan slaan op den termijn van beroep; dat, evenwel, uit het verslag der commissie van Rechtswezen onder art. 3 der wet van 24 Juli 1939, blijkt, dat, in dit geval, de wetgever een zeer uitgebreide betekenis heeft willen hechten aan het woord «termijn» vermits, in het verslag te lezen staat dat «in het belang van den teruggeroepene, en met den

werkelijken duur van zijne terugroeping zullen verlengd worden alle termijnen van beroep, verzet, voorziening in verbreking, uitsluiting, verjaring, uitstel, beslag, termijn om te verschijnen, van inschrijving, van neerlegging en alle anderen om het even welke »;

Overwegende dat het bewijs «a contrario» van de noodzakelijkheid om aan het woord «termijn» van artikel 3, een zeer uitgebreide betekenis te hechten, geleverd wordt door het feit dat, gelet op de uiteenloopende verklaringen van artikel 3 door de Hoven en Rechtbanken (verslag van het vast Comité van den Raad van wetgeving) en, ten einde de nadeelige gevolgen van een al te breede verklaring van gezegd artikel te keer te gaan, een nieuw wetsvoorstel onlangs is neergelegd geworden waarbij gezegd artikel 3 der wet van 24 Juli 1939 opgeheven wordt en vervangen door een nieuwe wetsbepaling waarbij de schorsing der behandeling der zaak, die, in het stelsel der wet van 1939 als verplichtend aanzien werd, voortaan zal mogen geweigerd of ingekort worden indien de eisch of het verweer van den onder de wapens geroepene zodoende niet geschaad wordt en het rechtmatig belang der tegenpartij de behandeling der zaak gebiedend eischt;

Overwegende da techter het huidig geding onder toepassing valt der wet van 24 Juli 1939;

Om deze redenen :

De Rechtbank, zetelend in graad van beroep en rechdoende op tegenspraak;

Alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende;

Rechtdoende op de besluiten van beroeper;

Zegt voor recht dat, bij toepassing van artikel 3 der wet van 24 Juli 1939, er niet zal overgegaan worden tot de behandeling der zaak;

Verzendt de zaak naar de algemeene rol;

Veroordeelt beroepene tot de kosten van dit voorbereidend vonnis, niet gerekend de kosten van boeking en uitgifte;

Behoudt alle andere proceskosten voor tot na de behandeling der zaak ten gronde.

156

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

14 October 1939.

Voorzitter : M. Du Bois.

Op. Min. : M. Vanhoudt.

GEDWONGEN ONTEIGENING. — WET VAN 15 AUGUSTUS 1854. — VONNIS VAN GELDIGVERKLARING. — EINDBESLISSING VEREISCHT OVER DEN TITEL. — TERMIJN VOOR HET UITSPREKEN VAN HET VONNIS. — UITZONDERINGEN.

Volgens art. 12 der wet van 15 Augustus 1854 mag het vonnis over de geldigverklaring van een onroerend beslag slechts geveld worden na een afdoende beslissing in laatsten aanleg of die in kracht van gewijsde ging.

Anderzijds schrijft art. 36 op straf van nietigheid voor dat het vonnis tot geldigverklaring moet uitgesproken

worden binnen de twintig dagen van af het verlopen van het termijn om te verschijnen. De rechtsleer erkent slechts twee redenen om dezen termijn buiten te gaan nl. het geval van heirkracht of een wettige hinderpaal dat de beslissing waarop de beslagname werd vervolgd, na de daging tot geldigverklaring door beroep werd bestreden.

Fiscus t/ Nelen.

Overwegende dat de eisch voor doel heeft de geldigverklaring van een onroerend beslag door het bestuur der belastingen gelegd ten laste van verweerder ingevolge de uitvoering der rollen van belastingen voor het 1937;

Overwegende dat verweerder verzet heeft gemaakt en een reclamatie indiende bij den heer bestuurder der belastingen tegen voormelde rollen en taxaties;

Overwegende dat deze reclamatie verworpen werd, maar dat verweerder beroep heeft aangetekend tegen deze beslissing; dat de zaak heden hangend is vóór het Hof van Beroep;

Overwegende dat de pleegvormen van het onroerend beslag tot hiertoe regelmatig vervuld werden;

Overwegende dat echter krachtens artikel 12 der wet van 15 Augustus 1854 over de gedwongen onteigeningen, het vonnis over de geldigverklaring van het onroerend beslag slechts mag geveld worden na een afdoende beslissing in laatsten aanleg, of die in kracht van gewijsde ging;

Overwegende dat anderzijds artikel 36 derzelfde wet op straf van nietigheid voorschrijft dat het vonnis tot geldigmaking moet uitgesproken worden binnen de twintig dagen van af het verlopen van het termijn om te verschijnen;

Overwegende dat de rechtsleer aanneemt dat twee redenen kunnen aangenomen worden om dit termijn te buiten te gaan, en namelijk het geval van heirkracht, zooals een wettig beletsel voor den rechter, dat de uitspraak van het vonnis onmogelijk maakt; ofwel een *wettige hinderpaal*, zooals het huidig geval, dat de *beslissing waarop de beslagname vervolgd werd, na de daging tot geldigverklaring door beroep werd bestreden*;

Overwegende dat immers de opschorsende kracht van het beroep de rechtsvervolgung stuit; (zie Marcotty, *Traité de l'expropriation forcée* t. I n° 334, blz. 506);

Overwegende dat de reclamatie van den belastingschuldige de eischbaarheid van de belasting en hare inning door wettelijke uitvoeringsmiddelen niet opschorst; dat echter over de geldigheid van de beslagname die door het beheer gelegd werd, niet op afdoende wijze kan worden beslist, zoolang er door het Hof geen uitspraak werd gedaan over het verhaal van den belastingschuldige; (Verbreking, 17 Februari 1927, Pas. I 160);

Overwegende dat zulks klaarblijkelijk spruit uit het verslag van den heer Lelièvre, in naam der Kamercommissie: « Il est évident que la saisie-immobilière ne peut être déclarée valable par le juge lorsque le titre du poursuivant est incertain

et peut être anéanti » (Verbreking, 17 Februari 1927, Pas. I bl. 160);

Om deze redenen, de Rechtbank stelt de zaak uit « sine die » aan de meest benaarstigende partij de zorg overlatende haar terug op de rol te brengen na de beslissing van het Hof van Beroep over het verhaal van verweerder.

157

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST-NIKLAAS-WAAS

25 Juli 1939.

Voorzitter : M. Verstraete.

Rechters : MM. Verbeke en Arm. De Smedt.

Referendaris : L. Thuysbaert.

Pleiters : Mrs De Schrijver en F. Wildiers.

BEVOEGDHEID «RATIONE MATERAE». — OPENBARE ORDE. — DADELIJKE UITWINNING. — WEIGERING OM HANDLICHTING TE GEVEN. — EISCH TOT SCHADEVERGOEDING. — BURGERLIJK KARAKTER DER VORDERING. — ONBEVOEGDHEID DER RECHTBANK VAN KOOPHANDEL.

Spijts de nieuwe regeling in de rechtspleging ingevoerd door de wet van 15 Maart 1932 en het K. B. van 30 Maart 1936 blijft de bevoegdheid «ratione materiae» wat de uitzonderlijke rechtbanken betreft van openbare orde zoodat de rechtbank van Koophandel gehouden is van ambtswege haar bevoegdheid vast te stellen ook wanneer de partijen deze niet opwerpen.

Deze wordt bepaald door den aard van de verbintenis. Het te gelde maken door een bank van haar pand bij toepassing van het beding van dadelijke uitwinning is klaarblijkelijk een burgerlijke handeling in haren hoofde.

Een vordering in schadevergoeding wegens weigering handlichting te geven der hypotheaire inschrijvingen vindt haar oorsprong en oorzaak in eene overeenkomst betreffende onroerend goed en heeft derhalve onbetwistbaar een burgerlijk karakter waarover de rechtbank van koophandel niet gerechtigd is te oordeelen.

Spitaels t/ Sté Générale de Belgique.

Aangezien de eisch er toe strekt : «gedaagde, onder voorbehoud van alle andere rechten, te zien en te hooren veroordelen, voor de redenen in de dagvaarding uiteengezet, tot het betalen eener som van 500.000 fr., samen met de gerechtelijke rente en de kosten van het geding; bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande alle verhaal en zonder borg»;

Aangezien de aanlegger tot staving van zijn eisch aanvoert, dat de Banque Centrale de la Dendre, in wiens rechten en verplichtingen gedaagde sindsdien is getreden, destijds een vordering had op de N. V. «La Leede» te Lokeren, bedragende in hoofdsom 2.000.000 fr. door hypotheek gewaarborgd;

Dat, bij toepassing van het beding van dadelijke uitwinning, voornoemde Bank het met hypotheek bezwaarde goed heeft openbaar te koop gesteld;

Dat de fabriek «La Leede» met machines en bij-

hoorigheden door hem, aanlegger ter zake, op 29 Februari 1932, werd aangekocht voor de som van 400.000 fr.;

Dat hij, op 21 Maart 1932, bij gedaagde werd gedebiteerd voor een bedrag van 78.872,66 fr., zijnde de rekening van den werkende notaris, waarin begrepen was een voorschot van 4.000 fr. bestemd om de onkosten te dekken voor de handlichting der hypotheekinschrijving;

Dat, spijs herhaald aandringen van zijnen 't wege, gedaagde, op 8 Augustus 1936, nog geen handlichting van de hypotheekinschrijving gegeven had;

Dat het gevolg ervan geweest is dat hij van de Société Nationale de Crédit à l'Industrie niet het krediet bekomen heeft dat hem tot het beloop van 250.000 fr. was toegezegd en hij, diensgevolge, verplicht geweest is zijn zaak, bij gebrek aan bedrijfskapitaal, virtueel stil te leggen;

Dat hij, door de fout van gedaagde, eene schade heeft geleden die hij begroot op 500.000 fr. onder voorbehoud dit bedrag, bij eenvoudig besluitschrift, te vermeerderen of te verminderen, in den loop van het geding;

Aangezien de aanlegger, bij besluitschrift gedagteekend van 2 Juni 1939; verklaart dat, naar aanleiding van het tergend en kwetsend optreden van verweerster, hij zijn eisch tot schadevergoeding verhoogt tot 700.000 fr.

Aangezien uit de uiteenzetting der feiten blijkt dat de aanlegger zijn eisch grondt op een door gedaagde gepleegde fout zonder, evenwel, nader te bepalen of de beweerde fout een onrechtvaardige daad is vanwege de Bank of een tekortkoming aan een contractuele verplichting;

Aangezien het nochtans van essentieel belang is dit eerste punt vooraf op te lossen;

Dat, immers, spijs de nieuwe regeling in de rechtspleging ingevoerd door de wet van 15 Maart 1932, en het K. B. van 30 Maart 1936, de bevoegdheid ratione materiae, wat de uitzonderlijke rechtbanken betreft, van openbare orde blijft, zoodat de rechtbank van koophandel gehouden is van ambtswege haar bevoegdheid vast te stellen, ook wanneer de partij deze nie topwerpen (art. 1 w. v. 15 Maart 1932, art. 8 van de wet van 1876, vervangend; art. 20 van het K. B. van 30 Maart 1936, art. 424 van het W. B. R. vervangend; Ber. Luik, 7 April 1933, Pas. 1933, II, 152);

Aangezien de bevoegdheid bepaald wordt door den aard van de verbintenis van den gedaagde (w. v. 25 Maart 1876, art. 21; Rép. Dr. Belge V° Compétence, en mat. civ. et com. n° 918-946);

Aangezien, door de toewijzing bij dadelijke uitwinning, de zuivering van het goed van de voorrechten en hypotheeken die het bezwaarden van rechtswege voltrokken wordt, zoodat de schuldeischers hun volgrecht verliezen en alléén het voorkeurrecht op den prijs die het goed voortbrengt behouden (art. 91 W. v. 15 Aug. 1854; Van Bauwel, Burg. Procesrecht, d. III, bl. 221 n° 1030);

Dat, inderdaad, door het verkoopen van het goed bij dadelijke uitwinning, de aanlegger zoowel op grond van een uitdrukkelijk beding van het lastko-

hier als ingevolge de wettelijke overzetting van den koopprijs ten behoeve van de ingeschreven schuldeischers, deze's persoonlijk schuldenaar is geworden, verplicht de hypothecaire schuldvorderingen te betalen tot het bedrag van den prijs dien het goed is gegaan (Cambron, Traité théorique et pratique de l'expropriation par voie parée, n° 182; Schicks et Vanisterbeek, Traité formulaire de pratique notariale, d. III, bl. 895, n° 552; Id. d. VI. Partie Procédure civile, bl. 441, n° 234);

Aangezien de aanlegger, door de betaling van den koopprijs, onbetwistbaar, gerechtigd was van de Bank handlichting te eischen van de ambtshalve genomen inschrijving;

Dat er uit volgt, dat, zoowel de verplichting in hoofde van den aanlegger: den koopprijs te betalen, als deze in hoofde van de Bank handlichting te verleen van de inschrijving, rechtstreeksche en onmiddellijke gevolgen zijn van de toewijzing;

Dat, voor zooveel de Bank schuld zou hebben bij de uitvoering van hare verbintenissen of bij de niet-nakoming derzelve, deze schuld uit de overeenkomst is ontstaan, zij het dan ook impliciet, en er geen sprake kan zijn van schuld uit een onrechtmatige daad;

Aangezien het te gelde maken door de Bank van haar pand, bij toepassing van het beding van dadelijke uitwinning, in werkelijkheid, een gedwongene onteigening is, doch zonder de formaliteiten van het beslag op onroerend goed (Schicks et Vanisterbeek, d. VI, Proc. vic. bl. 425, n° 227; Van Bauwel, Burg. Procesrecht, d. III, bl. 209, n° 1013);

Aangezien dergelijke uitwinning, klaarblijkend, een burgerlijke handeling is in hoofde van de Bank;

Dat, anderzijds, de door aanlegger ingestelde rechtsvordering, haar oorsprong en oorzaak vindt in eene overeenkomst betreffende onroerend goed, waarbij de schuldeischer en de eigenaar van het gehypotheerde goed, door het beding, van dadelijke uitwinning, zich akkoord gesteld hebben over de wijze waarop voormeld pand zou verkocht worden;

Aangezien de actie die zoo nauw verband houdt met eene overeenkomst betreffende onroerend goed, onbetwistbaar, een burgerlijk karakter heeft;

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle verdere of strijdige besluiten verwerpende, verklaart zich ambtshalve onbevoegd uit hoofde van het onderwerp der betwisting;

Kosten ten laste van den aanlegger.

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op het

**RECHTSKUNDIG
WEEKBLAD!!!**

158

VREDEGERECHT TE RONSE

24 December 1937.

Vrederechter : M. E. Dobbelaere.
 Pleiters : Mrs De Riemaecker en Ponette.

**BURGERLIJK RECHT. — GEMEENE MUUR. —
 UITSPRINGENDE KORNIS. — RECHTEN EN
 PLICHTEN VAN MEDE-EIGENAAR.**

De mede-eigenaar van een gemeene muur is gerechtigd het inkorten der kornis, welke buiten de gemeenschap uitsteekt, te vorderen, alhoewel zij reeds bestond vooraleer hij de gemeenschap heeft bekomen omdat zij een beletsel vormt tot het optrekken van den muur.

De mede-eigenaar van het gemeene goed kan het slechts wijzigen ten zijnen koste en slechts in zoverre hij de bestemming niet verandert noch de rechten van zijn consoorten schaadt.

Vanhoolandt t/ Avet.

I. Aangaande de liggende dakgoot welke, buiten de gemeenschap uitsteekt langs den kant van eischer.

Aangezien deze gerechtigd is het inkorten der kornis te vorderen, alhoewel zij reeds bestond vooraleer hij de gemeenschap bekomen had, omdat zij een beletsel vormt tot het optrekken van den muur; dat hem dit te weigeren zou gelijk staan met de bevestiging van een erfdienstbaarheid «altius non tollende», waarvoor geen gronden voorhanden zijn.

II. Aangaande den pilaster en het anker waardoor hij wordt bevestigd.

Aangezien het hier gaat om een gemeenschappelijken eigendom met gedwongen onverdeeldheid, welke ontstaan is door de opvolging van twee eigenaars, in het bezit van perceelen hebbende toebehoord aan eenzelfde eigenaar, die de zaken aldus geschikt heeft tot versiering en versterking zijner eigendommen ;

Aangezien luidens art. 577bis par. 10 van het Burgerlijk Wetboek (wet van 8 Juli 1924) een der medeëigenaars het gemeene goed slechts ten zijnen koste mag wijzigen, en dan nog maar mits ervan de bestemming niet te veranderen, noch er door de rechten zijner consoorten te schaden ;

Aangezien het verwijderen van pilaster en anker noodzakelijk voor gevolg zou hebben het ontsieren van den gevel en een verminderde stevigheid, alsook verweerder te berooven van een rechtmatig bezit ;

Aangezien een verplaatsing, zonder schending van het uitzicht van het huis niet mogelijk is ;

Aangezien de eisch aldus niet gegrond is ; dat trouwens, voor de ontworpen verhooging het voortbestaan der kwestieuze zaken geen onoverkomelijk beletsel kan zijn ;

Aangezien evenmin de gegrondheid der schade bewezen wordt ;

Wat de tegeneisch betreft.

Aangezien uit wat voorafgaat blijkt, dat de vordering der aanleggende partij gedeeltelijk niet zonder rechtsgrond was, dat voor het overige niet kan gezegd worden dat zij roekeloos en tergend gehandeld heeft, gezien de rechtskundige opvattingen waarvoor het geschil vatbaar is en waarover een leek zich kon en mocht vergissen.

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, vonissende in eersten aanleg, verwijzen verweerder de dakgoot, voor zover zij zich over eischers eigendom bevindt, in te korten ; bevelen dat dit geschiede binnen de veertien dagen na de betekening van het vonnis, op straf te moeten betalen aan eischer ten titel van schadeloosstelling de som van 10 fr. voor iederen dag verwijl ; ontzeggen het overige van den eisch als niet gegrond alsook den tegeneisch ; verwijzen verweerder in een derde der kosten, twee derden ten laste zijnde van eischer ; zeggen dat er geen grond toe bestaat om het huidig vonnis uitvoerbaar te verklaren niet-teenstaande beroep.

BIBLIOGRAPHIE

FL. DE SCHUTTER. — De Burgerlijke Stand. — Hand-leiding. Bijvoegsel. — Drukker : Jozef Van In, Lier. 1939.

Wanneer vóór 5 jaar het uitstekend werk verschaen van den Heer Fl. De Schutter over den burgerlijken stand, hebben wij eraan gehouden in het Rechtskundig Weekblad al die verdiensten van dit boek te onderlijnen. Het onderscheidde zich vooral door zakelijkheid en behandelde in klaren eenvoud, op grond eener rijke ondervinding, de soms zeer ingewikkelde vraagstukken die zich voordoen op dit bijzonder gebied.

In deze dagen evolueert het recht echter zeer vlug en reeds na vijf jaar diende een bijvoegsel aan het hoofdwerk toegevoegd te worden. In een zestigtal bladzijden behandelt de auteur op beknopte wijze de talrijke nieuwe wetsbepalingen die op den burgerlijken stand betrekking hebben. Naast de menigvuldige voorschriften op fiscaal gebied, de onderrichtingen betreffende het afleveren van documenten, de regeling van het luchtvervoer, de verbetering van vonnissen, enz., verwijzen wij vooral naar het gedeelte van het bijvoegsel dat betrekking heeft op de voogdij der natuurlijke kinderen en nog meer naar de nieuwe wetgeving inzake echtscheiding. Vooral wat deze laatste stof betreft zal het bijvoegsel van den heer De Schutter voor de advocaten van zeer groot nut zijn.

Jos. CLYNMANS. — Bijzondere en tijdelijke belasting op de uitzonderlijke winsten. — Commentaar op de wet van 10 Januari 1940.

Mr. Clynmans, die een specialist is op het gebied van het fiscaal recht, schreef een commentaar op de wet van 10 Januari 1940, betreffende de belasting op de

uitzonderlijke winsten. Hij doet zijn juridische uiteenzetting voorafgaan door een algemeene kritiek op de wet, die hij een psychologische fout noemt, omdat zij door op voorhand uitzonderlijke winsten te belasten naar alle waarschijnlijkheid de grootste struikelsteen zal zijn voor het tot stand komen van die winsten. Het zeer hoog percentage der belasting wordt aan critiek onderworpen en vooral het feit dat de kleine winst op dezelfde basis wordt getroffen als de groote. De afwezigheid van het advies der fiscale commissie in geval van aanslag ambtshalve wordt ten zeerste betreurd.

Na deze voorafgaandelijke beschouwingen volgt een commentaar dat artikelsgewijze de wet ontleedt en de bepalingen ervan toelicht aan de hand van de parlementaire werken en de geldende rechtspraak in fiscale aangelegenheden. Talrijke voorbeelden verduidelijken de uitleggingen van den schrijver.

Uitgegeven door de Kamer van Ambachten en Neringen der Provincie Antwerpen en hoofdzakelijk geschreven voor de praktische inlichting van handelaars en nijveraars, zal dit werkje toch ook zeer graag door juristen geraadpleegd worden.

INGEZONDEN BIJDRAGE

BESLAG ONDER DERDEN OP DEN NAAKTEN EIGENDOM VAN EEN INSCHRIJVING OP HET GROOTBOEK DER OPENBARE SCHULD

Een buitengewoon geval van beslag onder derden werd aan het oordeel der rechtbank onderworpen: wij achten het nuttig erover uit te weiden. (1)

Het gold de gedwongene tenuitvoerlegging van een vonnis (waarbij een onderhoudspensioen was toegekend geweest), op den naakten eigendom aan den schuldenaar van het toegekend onderhoudspensioen toebehoorden. De eerste was de beslaglegger, de tweede de beslagene partij, en de Staat was de derde beslagene. Het derden beslag was gelegd geweest in uitvoering van het in kracht van gewijsde gegaan vonnis.

Dit buitengewoon beslag (de derde beslagene, de heer Minister van Financiën, was immers het ingeschreven kapitaal slechts verschuldigd bij het overlijden van den vruchtgebruiker,) strekte dus tot de openbare verkoop, door een wisselagent, daartoe te benoemen, van den naakten eigendom van een schuldvordering ten laste van den Staat en niet van een vervallen en eischbare schuldvordering.

Deze vordering tot geldigverklaring had enkele opwerpingen vanwege den schuldenaar (naakte eigenaar der inschrijving en beslagene partij) uitgelokt:

1) Het kapitaal waarvan de naakte eigendom in beslag werd genomen, werd eertijds ingeschreven op het Grootboek der Openbare Schuld, in gemeen overleg tusschen beide partijen tengevolge eener overeenkomst tusschen partijen gesloten (namelijk deze gedingvoerende partijen) tijdens de verrichtingen van vereffening en verdeling eener nalatenschap. Men had, tengevolge van dit accoord, een bepaalde som op het Grootboek ingeschreven, voor het vruchtgebruik op naam van de eene en voor

den naakten eigendom op naam van de andere partij. Het was juist deze naakte eigendom — door overeenkomst gevestigd — welke de partij die het vonnis van onderhoudspensioen bekomen had, wilde doen verkoopen op beslag.

Deze overeenkomst — die tot grondslag diende van de geldbelegging op het Grootboek, mag slechts gewijzigd worden door een nieuwe overeenkomst, beweerde de beslagene partij. Het aangeslagen kapitaal als waarborg ingeschreven, kan alleen door een nieuwe overeenkomst aangetast worden.

De rechtbank wees deze eerste opwerping van de hand, verklarende dat de beslaglegger hier niet optrad als vruchtgebruiker, maar wel als schuldeischer met een uitvoerbaren titel in handen, dat hij zijn recht tot uitvoering mag doen gelden op den naakten eigendom van de beslagene partij, die zijn pand uitmaakt zooals al de andere goederen van den schuldenaar. De oorzaak was dus heelmaal verschillend: vroeger was wel een overeenkomst ter oorzaak der vereffening van nalatenschap gesloten geweest, maar thans geldt het de uitvoering van een vonnis waarbij een onderhoudspensioen was toegekend geweest.

De 2e opwerping van de beslagene partij hield evenmin stand, namelijk dat door den verkoop van den naakten eigendom van den titel (uitvoering van de beslagname) de waarborg aldus verminderd of afgeschaft werd. Het vonnis weerlegt deze opwerping « dat die waarborg wettelijk mag gevraagd worden door den naakten eigenaar en dat hij dus ook aan dezen waarborg mag verzaken; dat hij dit mag doen door onmiddellijke behoeften gedwongen, zelfs wanneer het regelmatig betalen van het vruchtgebruik door de vermindering der waarborg gevaar loopt. »

3) De rechtbank beslist eindelijk dat hier wel ter zake een beslag onder derden noodig was (en niet een executoriaal beslag) vermits het aangeslagen kapitaal niet in handen was van den schuldenaar maar wel van een derde, de Staat, en dat het hier van geen belang is of ja dan niet de in beslag genomen som het verschuldigde overtreft; dat het overblijvende der opbrengst zal herplaatst worden volgens de bedongen overeenkomst van vruchtgebruik.

Dienvolgens verklaarde de rechtbank, op eensluitend advies van het openbaar ministerie, geldig het beslag onder derden gelegd op den naakten eigendom van deze vordering ten laste van den Staat, in handen van den heer Minister van Financiën, bureelen der directie van het Grootboek der Staatsschuld te Brussel, Wetstraat, 9, bevoel dat « ten » einde tot de geldmaking te geraken, de naakte » eigendom van bedoelde schuldvordering ten laste » van den Staat, namelijk de kwestieuze inschrijving » op het Grootboek der Staatsschuld n° ... enz. zal » verkocht worden bij openbare verkoop door de » beurscommissie ingericht, benoemde een wissel- » agent om tot die verkoop over te gaan, wissel- » agent, die overeenkomstig het reglement van de » beurs tot den verkoop zal overgaan, alles gelijk- » vormig en me tinachtneming der pleegvormen » voorzien bij art. 621bis van het wetboek van

» burgerlijke rechtspleging, om de opbrengst van
» dezen verkoop te bestemmen tot de betaling van
» de schuldvordering van eischer.

» Kosten ten laste der verwerende partij. »

André Rodenbach,
lic. pleitb. Gent.

(1) Burg. Rechth. Gent, 23 Maart 1938, onuitgegeven.

WETGEVING

WETSVORSTEL tot wijziging der wet van 25 April 1896 op het eerherstel der veroordeelden.

TOELICHTING

Mevrouwen, Mijne Heeren ,

Het Hof van Verbreking heeft als volgt de rechtspraak bepaald inzake toepassing der wet van 25 April 1896 op het eerherstel der veroordeelden. (Arrest van 14 December 1908. *Pas.* 1909, I, blz. 51.)

1° De vraag om eerherstel moet slaan op al de veroordeelingen door den aanvrager ondergaan;

2° De termijnen van 5 of 10 jaar bij de wet voorzien moeten loopen vanaf de jongste veroordeeling, zelfs al ware deze door de politierechtbank uitgesproken.

Daaruit vloeit voort dat de lichtste overtreding van de reglementen op het verkeer, zonder de minste verdenking te kunnen leggen op het goed gedrag of op de zedelijkheid van den vroegeren veroordeelde, hem niettemin gedurende een nieuwen termijn van vijf jaar van elk mogelijk eerherstel verstoken laat.

Deze toestand, gekend en betreurd door talrijke rechtspraktijzens, heeft hoogst spijtige gevolgen op een oogenblik dat talrijke landgenooten, die het leger moeten vervoegen, een stamblad moeten overleggen dat een veroordeeling vermeldt wegens een sedert lang begane jeugdfout, die wegens latere overtredingen praktisch niet kan worden uitgewischt.

Dit wetsvoorstel beoogt evenwel het wegnemen niet, in elk geval, van de hinder die voor het eerherstel voortvloeit uit politiestrafen sedert 5 of 10 jaar opgelopen. Het kan inderdaad gebeuren dat de zelfs lichte veroordeeling, door de politierechtbank uitgesproken, slaat op feiten van belediging of slagen, waaruit blijkt dat er geen verbetering is in den persoon van den veroordeelde die vroeger een of meer ernstige veroordeelingen voor dergelijke feiten heeft ondergaan. Daarover zal het Hof van Beroep beslissen.

Het blijkt bovendien onvoldoende de voorgestelde hervorming te beperken tot de politiestrafen alleen. Talloze wetten of besluiten hebben nieuwe beroepsreglementen ingevoerd die geldboeten bedragen welke de politiestrafen overschrijden, ofschoon op het stuk van zedelijkheid zij meestal even onbeduidend zijn.

Ten slotte, bleek het gepast op dezelfde gronden te voorzien dat enkel een eerherstel bekomen voor ernstige veroordeelingen (tot crimineele of correctionele gevangenisstraffen) een later eerherstel kan beletten.

WETSVORSTEL

Eerste Artikel.

Artikel 1, 4°, lid 1, der wet van 25 April 1896 wordt door de volgende bepaling aangevuld :

« Ingeval gedurende deze termijnen de veroordeelde een veroordeeling mocht oploopen tot een politiestraf, of tot een zelfs correctionele geldboete, kan eerherstel evenwel voor de vroegere veroordeelingen worden verleend, zoo blijkt dat de feiten waarop de nieuwe veroordeeling steunt de zedelijkheid van den veroordeelde niet aantasten. »

Art. 2.

Het 5° van artikel 1 derzelfde wet wordt aangevuld als volgt : « 5° De veroordeelde mag het voordeel van het eerherstel niet reeds hebben genoten : « voor een veroordeeling tot een crimineele straf of tot een correctionele gevangenisstraf. »

Art. 3.

Overgangsbepaling.

Met afwijking van artikel 5 derzelfde wet kunnen, vóór het verstrijken van twee jaren, de aanvragen om eerherstel worden vernieuwd die het Hof niet kon inwilligen wegens bestaan, ten laste van den aanvrager, van een veroordeeling tot een politiestraf of tot een correctionele geldboete, opgelopen tijdens de bij artikel 1, 3° voorziene termijnen.

BALIELEVEN

BALIE VAN ANTWERPEN

Beslissing van den Raad der Orde van Advocaten der Balie van Antwerpen, in dato 21 Februari 1940

De Raad der Orde van advocaten van Antwerpen,

Overwegende dat de Raad der Orde reeds besliste op 13 Juli 1936 dat de advocaat op geenerlei wijze zijn medewerking mag verleen aan eene onderneming welke het voeren van processen uitbaat mits forfaitaire vergoeding op de geïnde bedragen ;

Overwegende dat dit verbod niet enkel ten volle moet bevestigd worden, maar dat het ook dient uitgebreid te worden in de hiernavolgende mate (Cf. Dalloz : Nouveau Dictionnaire pratique de Droit : V° agent d'affaires n° 1 : L'agent d'affaires est celui qui, sans caractère public se charge habituellement de gérer l'affaire d'autrui, moyennant un salaire).

Beslist :

1) de beslissing van 13 Juli 1936 wordt ten volle bevestigd ;

2) Het is niet vereenigbaar met de eer en de waardigheid der orde noch met de beroepsplichten van de leden der Balie ; dat een advocaat zijne medewerking verleene op welke wijze ook aan personen, vereeniging of vennootschappen die er beroep van maken of voor werking hebben op te treden als tussenpersonen om rechten van derden te doen gelden of te verdedigen in betwiste zaken zonder hiertoe aangesteld te zijn door eene bepaling der wet, zelfs indien deze tussenpersonen niet forfaitair vergoed worden volgens den uitslag van een proces ;

3) In bepaalde en uitzonderlijke gevallen kan de Raad der Orde afwijkingen aan voormelden regel toestaan.

4) De plicht dringt zich aan den advocaat op, zoo hij twijfelt, het geval aan den Raad der Orde te onderwerpen.

5) Kennis dezer beslissing zal aan de leden der Balie te Antwerpen gegeven worden door omzendbrief dewelke zal aangeplakt worden gedurende veertien dagen in het lokaal der Balie.